

Utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet om utkastet till regeringens proposition om ändring av livsmedelslagen.

Miljöhälsosektionen 03.09.2026

2124/11.05.01.04/2026

Beredning och tilläggsuppgifter

III stadsveterinär-hygieniker Taina Rahikainen Ibañez

IV stadsveterinär-hygieniker Cecilia Blomgren

fornamn.efternamn@borga.fi

Jord- och skogsbruksministeriet begär utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av livsmedelslagen. Utlåtandet ska lämnas senast den 4.9.2026. Utlåtandet ombeds i första hand lämnas genom att besvara remissen via utlåtandetjänsten. Materialet finns på webbplatsen lausuntopalvelu.fi:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9b3ee752-c4cc-4c4a-a6c4-c3d329dc23d2>

I livsmedelslagen skulle det införas en bestämmelse om att energidrycker inte får säljas, överlåtas eller förmedlas till personer under 16 år. Syftet med försäljningsbegränsningarna för energidrycker är att minska koffeinets skadliga effekter på barn och unga.

Effekterna av försäljningsförbudet kan förväntas vara positiva, eftersom förbudet sänder en stark signal till de unga själva samt till föräldrar, skolan och personer som arbetar med unga om energidryckernas skadeverkningar. Eftersom förbudet också skulle påverka användningen av energidrycker i skolorna, skulle ansvaret för att förbjuda energidrycker inte längre i lika hög grad belasta skolpersonalen. Det kan antas att den oro som eleverna upplever på grund av energidrycker minskar, att irritabiliteten sjunker och att koncentrationsförmågan förbättras. En möjlig förlängning av nattsömnen är också en positiv effekt.

Försäljningsbegränsningen för energidrycker skulle ytterligare öka butikernas ålderskontroll. För närvarande måste försäljaren kontrollera köparens ålder vid försäljning av både alkohol- och tobaksprodukter när det gäller en ung person. På motsvarande sätt skulle ålderskontrollen öka tillsynsmyndigheternas uppgifter. Det skulle vara fråga om tillsyn som utförs i samband med livsmedelstillsynen, vilket skulle kräva tilläggsutbildning för inspektörerna. Tillsynen bedöms dock kunna genomföras som en del av den nuvarande tillsynen och skulle inte kräva separata resurser.

I livsmedelslagen skulle dessutom införas en bestämmelse om överlåtelse av oanvända livsmedel för vidare distribution. Skyldigheten att överlåta oanvända livsmedel strävar till att minska mängden livsmedelsavfall och matsvinn.

Livsmedelsföretagares skyldighet att överlåta oanvända livsmedel för vidare distribution skulle kräva att verksamhetspraxis uppdateras hos

de livsmedelsföretagare som ännu inte överlåter livsmedel för vidare distribution. Arrangemang för vidare distribution skulle i princip kunna öka livsmedelsföretagarens kostnader, till exempel genom kostnader för kylförvaring eller lagerhållning. Det är dock fråga om en bestämmelse som varit i kraft sedan 2021 och för vilken ingen ändring föreslås i fråga om skyldigheten att följa den. Förslaget skulle bidra till att förbättra resurseffektiviteten i livsmedelskedjan samt minska matsvinnet och de växthusgasutsläpp som matsvinn orsakar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Bestämmelsen om försäljningsförbud för energidrycker skulle dock träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet.

Miljöhälsovårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar att ge följande utlåtande i ärendet:

I den nya 20 a § betraktas bestämmelsen om att energidrycker inte får säljas, överlåtas eller på annat sätt förmedlas till personer under 16 år som en positiv förändring med tanke på att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa. Bestämmelsen om att köparen på begäran ska styrka sin ålder för den personal som övervakar detaljhandel och servering av energidrycker samt för den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag genom ett av myndighet utfärdat identitetskort med foto, körkort eller pass eller någon annan tillförlitlig handling med foto utfärdad av myndighet, kräver dock precisering. Formuleringen "samt för den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag" bör strykas ur lagtexten, eftersom ålderskontroll av privatpersoner inte omfattas av livsmedelslagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas i stället på aktörer inom livsmedels- och kontaktmaterialbranschen.

Tillsynen över livsmedelslagstiftningen är i sig en krävande uppgift, och förslaget att utöka den kommunala livsmedelstillsynsmyndighetens uppgifter står i strid med det gällande regeringsprogrammet, enligt vilket regeringen avstår från att ge kommunerna nya betydande uppgifter för att säkerställa att ökningen av kommunernas kostnader kan begränsas. Den nya bestämmelsen skulle öka den administrativa bördan vid livsmedelstillsynens inspektioner.

Miljöhälsosektionen har inga övriga anmärkningar i ärendet.

Paragrafen justeras genast.